

**Տ. ԶԱՔԱՐԻԱ ՍԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՎԱՐՂԱՊԵՏ ԲԱՂՈՒՄՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ ՍՈՒՂՆՈՒ Ս. ԳԵՎՈՐԳ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ ԿՐԿՆԱԶԱՏԿԻ ՏՈՆԻՆ**

(8 ապրիլի 2018 թ.)

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

*«Տէր իմ եւ Աստուծ իմ»
(Հովհ. Ի. 28):*

Սիրելի՛ ուխտավոր եւ բարեպաշտ հավատացյալներ, առաքելահիմն մեր սուրբ Եկեղեցու լուսե խորաններից այս օրերին «խաղաղութիւն ամենեցուն»-ի հետ հնչում է նաեւ մեր Տիրոջ եւ Փրկչի՝ Հիսուս Քրիստոսի հրաշափառ Հարության ավետիսը՝ մեր հոգին ու սիրտը լցնելով անսահման ուրախութեամբ, մեր մտքից վանելով տխրութիւնն ու երկմտանքը եւ ամենքիս պարուրելով առավել հույսով եւ հավատով: Ուստի պատահական չէ, որ Ս. Զատիկին հաջորդող առաջին կիրակին կոչվում է «Նոր կիրակի» կամ «Կրկնադատիկ», քանզի Ս. Հարության խորհրդով ամեն ինչ նոր դարձավ եւ վերազարթոնք ապրեց: Իրականում հենց Տիրոջ Հարության իրողութիւնն է մեզ գոտեպնդում եւ ուժ տալիս այս կյանքի դժվարութիւններն ու փորձութիւնները հաղթահարելու համար, որովհետեւ քրիստոնյաներս մահւման դեմ հաղթանակած Աստծո զավակներն ենք, մի Տիրոջ, ով անսահման սիրում է մեզանից յուրաքանչյուրին եւ ամեն պահ նախախնամում մեզ: Ս. Հարության պատգամը նոր կյանքի խորհուրդն ունի մեզ համար՝ աստվածապարզեւ կյանքին այլ տեսանկյունից նայելու, ապրելու եւ գործելու այլ չափանիշներով:

Ինչպես այսօր ապրողներին համար է կարեւոր Ս. Հարության իրականութեան ընկալումն ու հավատքով ընդունումը, այնպես էլ դարեր առաջ էր՝ Տիրոջ առաքյալների օրոք: Մի պահ փորձեք պատկերացնել նրանց հոգեվիճակը. այս մարդիկ չըջել էին Հիսուսի հետ, ականատես եղել նրա կատարած բժշկումներին եւ հրաշքներին, լսել նրա ուսուցումները, զարմացել ու փորձել հասկանալ կատարվածը, բայց նաեւ լքել էին իրենց Վարդապետին հարչարանքների ժամանակ ու նրան մենակ թողել կյանքի կարեւոր հանգրվաններին: Տիրոջ աշակերտները մարդկայնորեն

ողբերգությունն էին ապրում եւ չէին հասկանում, թե ինչ է կատարվում շուրջը շուրջը: Առաքյալների վախերն ու կասկածները փարատվեցին հա-
րությունից հետո Տիրոջ երեւումների ժամանակ, երբ տեսան, որ Քրիս-
տոս անցնում է դռների միջով, խաղաղություն տալիս, ցույց տալիս
նրանց իր ձեռքերն ու կողը եւ ուրախացնում նրանց: Եվ միայն այդ
ժամանակ նրանք արթնացան խորը թմբիրից, վերագտան իրենց քաջու-
թյունը եւ հասկացան, որ հարուցյալ Տերն իրենց հետ է, չի լքել:

Եվ ահա Կրկնագատիկի այս լուսավոր ու բերկրալի օրը Հայոց Եկեղե-
ցում ընթերցվում է Հովհաննեսի Ավետարանից մի հատված, ուր պատմ-
վում է Թովմաս առաքյալի մասին: Նա առաքյալների հետ չէր, երբ Հի-
սուս առաջին անգամ երեւաց նրանց: Երբ աշակերտները նրան հայտնե-
ցին այս մասին, Թովմասը ոչ միայն չհավատաց, այլեւ պնդեց, որ կհա-
վատա միայն այն ժամանակ, երբ տեսնի Հիսուսի ձեռքերի վրա մեխերի
նշանը, մատները դրանց մեջ դնի, իսկ ձեռքն էլ՝ կողի: Ըստ ավետարան-
չի՝ այս դեպքից ութ օր հետո Հիսուս կրկին երեւում է աշակերտներին
եւ նրանց թվում՝ Թովմասին: Տերը չհանդիմանեց Թովմասին, քանզի լավ
ճանաչում էր նրան, այլ պարզապես պատվիրեց իր ուղածն անել: Թով-
մասն այստեղ շատ կարեւոր խոստովանություն է անում՝ ասելով. «Տե՛ր
իմ եւ Աստվա՛ծ իմ»: Այս պատմությունն ավարտվում է Տիրոջ կենսատու
խոսքով. «Որովհետեւ դու ինձ տեսար, հավատացիր. երանի՛ նրանց, ով-
քեր չեն տեսել, բայց կհավատան»՝ հավելելով, որ այս ամենը գրվել է,
որպեսզի հավատանք, որ Հիսուս Քրիստոս է Աստծո որդին նրա անունով
հավիտենական կյանքն ընդունելու համար (Հովհ. Ի. 29, 31):

Չնայած այս օրերին մենք Հարություն ավետիսի քաղցրությունն ենք
վայելում, ուրախանում եւ ցնծում, բայց տեսնում ենք նաեւ, որ Ս. Զատ-
կին հաջորդող առաջին կիրակի օրվա ավետարանական ընթերցվածը մեկ
անգամ եւս չեշտում է հավատքի կարեւորությունը մարդու կյանքում:
Տերը երանի է տալիս ոչ թե իրեն տեսնողին ու հետո հավատացողին, այլ
այն մարդուն, ով չի տեսել Աստծուն, բայց հավատում է, նրան, ով իրեն
Տեր եւ Աստված է խոստովանում Թովմասի նման, եւ այդպիսով հավի-
տենական կյանքն ընդունում:

Այսօր, երբ մեկը տկար է իր հավատքի մեջ կամ թերահավատ, նմանեց-
նում են այս առաքյալին եւ «անհավատ Թովմաս» կոչում: Բայց արդյո՞ք
Թովմասն անհավատ էր կամ թերահավատ ու կասկածամիտ: Ավետարանն
ու եկեղեցական ավանդությունը ճիշտ հակառակն են ասում: Ս. Գրքի
մի քանի դրվագներում այս առաքյալը հանդես է գալիս իբրեւ քաջ եւ

անվախ հետեւորդ Քրիստոսի, ով անգամ պատրաստ էր մեռնել նրա հետ, մինչդեռ մյուս առաքյալները նույն ժամանակ երկմտանքի մեջ էին: Թովմասը սիրում էր Հիսուսին, բայց նա ինքնամոփոփ մարդ էր, ով ցանկանում էր տառապանքներն ու ցավերը միայնակ տանել: Միայնության ձգտումն էր հավանաբար պատճառը, որ Տիրոջ առաջին երեւման ժամանակ նա չկար: Բայց երբ նա տեսավ Հիսուսին, սիրտն ուրախությամբ լցվեց եւ առանց երկմտանքի՝ Քրիստոսին իբրեւ Տեր եւ Աստված խոստովանեց: Եկեք խոստովանենք, որ այսպես կարող էր արտահայտվել միայն Տիրոջ հանդեպ աներեւր հավատք ունեցողը: Պարզապես Թովմասն անկեղծ էր նաեւ իր մտածողների եւ արարքների մեջ: Եկեղեցական ավանդությունն այս առաքյալի անունը կապում է Պարսկաստանում եւ հատկապես Հաւրավային Հնդկաստանում քրիստոնեութան քարոզչության եւ տարածման հետ, ուր եւ նահատակության պսակն է ընդունել: Այլ խոսքով՝ Թովմաս առաքյալի գիտակցական ողջ կյանքը Տիրոջ հանդեպ ունեցած ամուր հավատքի եւ հավատարմության կենդանի վկայությունն էր:

Հետեւաբար, այսօրվա սուրբգրային հատվածի հավատք-անհավատություն երկընտրանքի մեջ մենք առաջին հերթին ինքներս մեզ պետք է տեսնենք: Երբ տկարանում ենք մեր հավատքի մեջ, նմանվում ենք թերահավատ Թովմասին, երբ հաստատուն ենք հավատքի մեջ, կրկին նմանվում ենք նույն առաքյալին, ով աներկբա խոստովանում էր Հիսուսին իբրեւ Տեր եւ Աստված: Այլ խոսքով՝ ճշմարիտ հավատքը մեզ շաղկապում է Աստծո հետ եւ հնարավորություն տալիս նրանով հավիտենական կյանք ունենալ: Հավատքն աստվածային շնորհ է, որը երկիրքը երկիր է դարձնում, մեզ միշտ պահում է հույսի եւ սիրո մեջ, զորություն է տալիս՝ բարին ու գեղեցիկն արարելու եւ լավատես աչքով նայելու այս կյանքին: Նրա միջոցով է անհնարինը հնարավոր դառնում, եւ վերանում են ֆիզիկական սահմանները:

Ուշադրությո՛ւն դարձրեք, սիրելի՛ ներկաներ, այս պատմության վերջին հատվածին: Ավետարանը մեզ չի ասում, որ փրկության համար անհրաժեշտ է նյութապես ապահովված լինել, իշխանություն ունենալ, գյուտեր եւ հայտնագործություններ անել, թանկարժեք հեռախոս եւ արագ համացանց ունենալ, զանազան պատիվների արժանանալ, այլ հավատալ եւ ընդունել Հիսուսին որպես մեզ Տեր եւ Փրկիչ: Մի դավանություն, որն ուներ Թովմաս առաքյալը: Սա է պահանջվում նաեւ մեզանից յուրաքանչյուրից, եթե իհարկե ուզում ենք Քրիստոսով հավիտենապես ապրել: Մարդն ինքնին երկնաքաղաքացի է, իսկ այս երկրային կյանքը

մեզ տրված է աստվածահաճո ապրելու եւ բարիք գործելու համար, որպէսզի մեկ օր արժանանանք երկնքի արքայութեանը: Ուրեմն, բացե՛նք մեր սրտերն ու հոգիները Տիրոջ առաջ, խոստովանե՛նք նրան իբրեւ մեր Տեր եւ Փրկիչ, եթե ուզում ենք Քրիստոսով հավիտենապես ապրել: Եւ թող հավատք-անհավատութիւն հակադրութեան մեջ միշտ հաղթի հավատքը, որն այնքան կարեւոր եւ անհրաժեշտ է ամեն պահն ու օրն իմաստավորված անցկացնելու համար:

Կրկնազատկի լուսավոր այս օրը նորից ուխտավոր ենք ամենքս, քանզի եկել ենք Ս. Գեորգ զորավարի անունը եւ նրա սուրբ նշխարներն ամփոփող փառահեղ այս եկեղեցին ոչ միայն ճաշակելու Տիրոջ փրկարար մարմինն ու արյունը, այլեւ համբուրելու Շուրիչկանի հրաշագործ Ավետարանը, նրանից բժշկութիւն եւ օգնութիւն խնդրելու՝ վերանորոգելով մեր հավատքը: Զորավոր այս Ավետարանի ամեն էջն ընդօրինակված է հավատքով ու երկյուղածութեամբ, սիրով եւ արցունքով: Խնդրակատար այս Ս. Ավետարանը երկար տարիներ պահվել է Նոր Զուղայի Փերիա գավառի Շուրիչկան գյուղում, որի հրաշագործ գորութիւնը տարածված էր Պարսկաստանում եւ նրա սահմաններից դուրս, անգամ օտարներն ու այլադավաններն էին գալիս այն համբուրելու եւ իրենց խնդրանքների պատասխանները ստանալու համար: Արդյոք հրա՞ջք չէ կամ մեր ժողովրդի աննկուն հավատքի վկայութիւնը չէ, որ յոթ տարի հողի եւ ջրի մեջ մնալով՝ այն չի վնասվել, այդ տեղում անգամ աղբյուր է բխել, իսկ այսօր Աստված մեզ հնարավորութիւն է տվել եւս մեկ անգամ դիպչելու Ս. Ավետարանին եւ զգալու նրա սրբարար գորութիւնը: Սա վկայում է, որ մեր նախնիներն ապրել են Աստծո խոսքով եւ հավատքով՝ հավատարիմ մնալով Տիրոջը, լուսավորչահաստատ մեր սուրբ եկեղեցուն եւ ազգային-եկեղեցական մեր ավանդութիւններին: Այս պահին ջերմեռանդ աղոթքս է, որ ամենակարող Աստված իր կամքով եւ ժամանակին իրականութիւն դարձնի բոլորիդ երազանքներն ու իղձերը, որոնց համար այսօր ուխտի եք եկել, առավել ամրապնդի եւ զորացնի առ Աստծո ձեր հավատքը, հույսը եւ սերը:

Թող Շուրիչկանի զորավոր եւ հրաշագործ այս Ս. Ավետարանը միշտ պահապան լինի մեր ժողովրդին, Տերն անսասան պահի ու պահպանի մեր պաշտելի Հայրենիքը, Մայր եկեղեցին, մեր սահմանները պաշտպանող հայոց բանակի մարտիկներին եւ ամեն հայի, Թովմաս առաքյալի նման մեզ համարձակութիւն եւ քաջութիւն տա՝ մեր Փրկիչ Հիսուսին խոստովանելու եւ անվարան ասելու. «Տե՛ր իմ եւ Աստվա՛ծ իմ»: